

**WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

22 stycznia 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Marta Romańska (przewodniczący)

SSN Grzegorz Misiurek (sprawozdawca)

SSN Roman Trzaskowski

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 22 stycznia 2025 r. w Warszawie
skargi kasacyjnej M. M.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie

z 16 grudnia 2021 r., V ACa 208/21,

w sprawie z powództwa M. M.

przeciwko [...] spółce akcyjnej [...]

o ustalenie

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Apelacyjnemu w Warszawie do ponownego rozpoznania
i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego.**

Grzegorz Misiurek

Marta Romańska

Roman Trzaskowski

(A.T.)

UZASADNIENIE

Powód M. M. pozwem z 10 grudnia 2019 r., skierowanym przeciwko pozwanej [...] spółce akcyjnej [...], wniósł o ustalenie nieważności zawartej przez strony [...] umowy kredytu indeksowanego do franka szwajcarskiego (CHF), ewentualnie o stwierdzenie nieważności tej umowy i zasądzenie na jego rzecz kwoty 27 358,36 zł z odsetkami za wskazany okres.

Sąd Okręgowy w Warszawie wyrokiem z 14 stycznia 2021 r. ustalił, że umowa kredytu [...] indeksowanego do CHF, zawarta przez strony [...] jest nieważna i zasądził od pozwanej na rzecz powoda 6451,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd Okręgowy ustalił okoliczności dotyczące ubiegania się przez powoda o uzyskanie kredytu w celu finansowania zakupu własnego mieszkania, udzielenia przez pracowników pozwanej informacji o jego warunkach, jak też podpisania przez strony [...] umowy kredytu [...], indeksowanego do CHF. Stwierdził, że kwotę tę pozwana [...] wypłaciła [...] powodowi w jednej transzy [...]; stanowiła ona - według kursu kupna ustalanego przez bank na dzień wypłaty [...] - równowartość [...].

Zgodnie z warunkami umowy, kredyt miał być spłacony w [...] ratach miesięcznych określonych w CHF, przeliczonych na PLN według średniego kursu sprzedaży ogłaszanego przez NBP z dnia poprzedzającego wpływ środków do banku. Strony uzgodniły sposób zabezpieczenia spłaty kredytu oraz jego oprocentowanie. Powód spłacał raty kapitałowo-odsetkowe w PLN zgodnie z ustalonym harmonogramem; [...].

Sąd Okręgowy, oceniając tak ustalony stan faktyczny, uznał za uzasadnione żądanie główne pozwu i stwierdził nieważności spornej umowy na podstawie art. 58 § 1 k.c. w związku z art. 69 § 2 pkt 4 Prawa bankowego. Wskazał na brak określenia w tej umowie w sposób precyzyjny zasad spłaty kredytu, w szczególności nieoznaczenie kursu CHF do PLN, według którego kredyt miał być indeksowany. Według Sądu Okręgowego, nieważność zaskarżonej umowy wynikała również z naruszenia zasady swobody umów (art. 353¹ k.c.), a także z bezskuteczności

zawartych w niej postanowień odnoszących się do głównych świadczeń stron, sformułowanych niejednoznacznie i kształtujących prawa oraz obowiązki powoda w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco naruszający jego interesy chronione dyrektywą nr 93/13 w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich. Powód nie został właściwie poinformowany o skutkach ryzyka kursowego, które w całości zostało przerzucone na niego przez bank. Postanowienia te nie były uzgodnione indywidualnie i nie można ich zastąpić innymi. Żądanie pozwu było zatem zasadne również w świetle art. 385¹ § 1 w związku z art. 58 k.c. oraz art. 189 k.p.c.

Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem zaskarżonym skargą kasacyjną zmienił wyrok Sądu Okręgowego w ten sposób, że oddalił powództwo i zasądził od powoda na rzecz pozwanej koszty procesu za obie instancje. Uznał, że umowa zawarta przez strony określała kwotę kredytu w sposób wymagany w art. 69 Pr. bank.; była nią kwota [...], która została wypłacona powodowi a jej przeliczenie na CHF według kursu z dnia wypłaty miało na celu jedynie ustalenie wysokości rat kapitałowo-odsetkowych w CHF, płatnych w PLN po ich przeliczeniu stosownie do kursu sprzedaży obowiązującego w NBP. Skoro w [...] umowy przewidziano, iż [...], to powód, znając ten kurs, miał możliwość obliczenia w prosty sposób wysokości każdej raty przed nadejściem terminu jej wymagalności. Do ustalenia wysokości każdej kolejnej raty nie była potrzebna wiedza o kursie CHF do PLN ustalany jednostronnie przez bank we własnej tabeli kursowej. Nie sposób więc uznać, że sporna umowa nie precyzowała „zasad spłaty kredytu” i naruszała art. 69 ust. 2 pkt 4 Prawa bankowego.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, sporna umowa nie naruszała również art. 353¹ k.c., gdyż na jej podstawie pozwana nie uzyskała uprawnienia do jednostronnego określenia wysokości własnego świadczenia oraz zobowiązania powoda z tytułu rat kredytowo-odsetkowych.

Sąd Apelacyjny dostrzegł, że pozwana, informując powoda o ryzyku walutowym wiążącym się z zawartą umową, nie przedstawiła mu kalkulacji wyjaśniającej faktyczny ciężar spłaty kredytu w przypadku drastycznego wzrostu kursu CHF w dłuższej perspektywie czasowej. Przyjął jednak, że postanowienia

umowne określające mechanizm indeksacji nie mogą być uznane za abuzywne, skoro na ich podstawie raty kapitałowo-odsetkowe miały być ustalane w oparciu o jasne i obiektywne kryteria, znane powodowi i przez niego zaakceptowane. Z tych względów – w ocenie Sądu Apelacyjnego - powództwo nie mogło być uwzględnione na podstawie art. 385¹ §1 i 2 w związku z art. 58 § 1 k.c. i art. 189 k.p.c.

W skardze kasacyjnej opartej na obu podstawach określonych w art. 398³ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c., powód wniósł o uchylenie wyroku Sadu Apelacyjnego i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania.

W ramach pierwszej podstawy kasacyjnej zarzucił naruszenie; art. 58 § 1 k.c. w związku z art. 69 ust. 1 i ust. 2 pkt 2 i 4 Pr. bank., art. 353¹ k.c.; art. 385¹ § 1 k.c. oraz art. 58 § 2 k.c. Drugą podstawę kasacyjną wypełnił zarzutem naruszenia art. 233 § 1 k.p.c.

Pozwana w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniosła o jej oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Za oczywiście chybiony należało uznać zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., podniesiony w ramach podstawy kasacyjnej naruszenia przepisów postępowania. Zarzut ten nie mógł wyrzucić zamierzonego skutku, gdyż - stosownie do art. 398³ § 3 k.p.c. - podstawy skargi kasacyjnej nie mogą stanowić zarzuty dotyczące ustalenia faktów oraz oceny dowodów.

Nie można było natomiast odmówić słuszności zarzutom wypełniającym przytoczoną przez skarżącego podstawę naruszenia przepisów prawa materialnego, zmierzającym do podważenia przyjętej za podstawę zaskarżonego wyroku oceny postanowień umowy kredytu zawartej przez strony pod kątem ich abuzywności.

Sąd Apelacyjny uznając, że umowa nie zawiera niedozwolonych klauzul umownych wskazał, że zastosowany w niej mechanizm indeksacji, określający wysokość świadczenia kredytodawcy oraz rat kapitałowo-odsetkowych obciążających kredytobiorcę, nie naruszał rażąco interesów powoda (konsumenta), gdyż ustalenie wysokości kolejnych rat spłaty nie zostało pozostawione jednostronnej decyzji banku, lecz było uzależnione od czynnika obiektywnego, odwołującego się do średniego kursu sprzedaży waluty indeksacyjnej, ogłaszanego

przez NBP w dniu poprzedzającym wymagalność tych rat. Ocena ta – co trafnie zarzucił skarżący - nie mogła zostać zaakceptowana.

Sąd Apelacyjny słusznie zauważył, że przyjęte w umowie kredytu klauzule indeksacyjne miały na celu określenie wysokości świadczeń obu stron. Wychodząc z tego prawidłowego założenia przeszedł jednak do porządku dziennego nad dokonany w sprawie ustaleniem, że – stosownie do postanowień umowy – kwota wypłaconego powodowi kredytu w PLN została przeliczona na CHF według kursu kupna tej waluty ustalonego przez bank udzielający kredytu (pozwaną). Nie rozważył przy tym, na jakich zasadach kurs ten miał być określony, w szczególności, czy zasady te były transparentne i nie uprawniały banku do jednostronnego ustalenia kursu kupna waluty waloryzacyjnej, a przez to określenia praw i obowiązków powoda w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco naruszający jego interesy. Nie ulega zaś wątpliwości, że ustalona przez pozwaną równowartość wypłaconej powodowi kwoty w PLN, wyrażona w CHF, miała istotne znaczenie dla określenia salda kredytu oraz wysokości rat kapitałowo-odsetkowych ustalanych w CHF i przeliczanych na PLN. Sąd Apelacyjny bezzasadnie ograniczył analizę postanowień umownych określających mechanizm indeksacji tylko do fragmentu jego działania, odnoszącego się do kursu CHF stosowanego do ustalenia kolejnych rat kapitałowo-odsetkowych, nie bacząc na to, że prawidłowe określenie tych rat wymagało w pierwszej kolejności właściwego ustalenia równowartości wypłaconej powodowi kwoty kredytu, przeliczonej na CHF.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego zostało już wyjaśnione, że postanowienia umowy określające zarówno zasady przeliczenia kwoty udzielonego kredytu na złotówki przy wypłacie kredytu, jak i spłacanych rat na walutę obcą, pozwalające bankowi swobodnie kształtować kurs waluty obcej mają charakter niedozwolonych postanowień umownych (zob. m.in. wyroki Sądu Najwyższego: z 22 stycznia 2016 r., I CSK 1049/14; z 8 listopada 2022 r., II CSKP 674/22, nie publ.). Zwrócono przy tym uwagę, że zastosowany w umowie kredytu mechanizm indeksacji nie może funkcjonować bez postanowień określających kurs, po którym następuje przeliczenie zobowiązań stron w sposób pozwalający wyrazić wysokość kredytu i spłacanych rat w walucie indeksacji i w walucie, w jakiej następuje spłata. Eliminacja zaś abuzywnych postanowień przeliczeniowych - ze skutkiem *ex tunc* - prowadzi do

sytuacji, w której świadczenia stron umowy kredytu mające - zgodnie z umową - podlegać przeliczeniu na walutę indeksacji, nie mogą zostać poddane tej operacji, co uniemożliwia ich realizację. Postanowienia umowne określające sposób ustalenia kursu waluty obcej i postanowienia wiążące saldo kredytu oraz wysokość rat z walutą indeksacji stanowią nierozłączne składniki mechanizmu indeksacji, nadającego umowie kredytu określony charakter, którego elementem jest ryzyko walutowe. Usunięcie jednego z nich rzutuje na istotę drugiego; nie mogą więc one stanowić odrębnego przedmiotu oceny pod kątem abuzywności (zob. m.in. wyroki Sądu Najwyższego: z 25 października 2023 r., II CSKP 820/23 i z 19 stycznia 2024 r., II CSKP 874/22 – nie publ. oraz powołane tam orzecznictwo). Sąd Apelacyjny nie dostrzegł tej zależności oraz jej znaczenia dla transparentności całego mechanizmu indeksacji, co nie pozwoliło odeprzeć skutecznie zarzutu naruszenia art. 385¹ § 1 k.p.c., stanowiącego – w związku z art. 189 k.p.c. - podstawę prawidłowej oceny zasadności dochodzonych roszczeń.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. orzekł, jak w sentencji.

Grzegorz Misiurek

Marta Romańska

Roman Trzaskowski

(A.T.)

[a.ł]